

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *Előttünk a véres, feltört tenyerek*

Forrás:

Új Budapest.

Bp.

1922. 2. 15.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

614.76

Hely

Idő

1922

Személy

„Előttünk a véres, feltört tenyerek...”

A nyugdíjas törvényszéki bíró és családja éjszaka havat lapátol — Orosz főtisztek, tanárok, tisztviselők a hó munkások között — Még mindig nincs elég utcaseprő

A főváros beszüntette szemétválogató üzemét

Budapest lakossága és atyái bizonytalannal nem sejtik, hogy az utóbbi hetek nagy havazásai mennyi súlyos gondtal és tekintélyes költséggel terheltek meg a székesfőváros háztartását. A mindég elégedet'len pesti polgár csak zugolódni tud, hogy az utcákról és terekről nem tüntetik el tüneményes gyorsasággal a felgyülemlett hótömeget, azzal azonban nem számol, hogy a mai munkabér mellett hány millióba kerül a hóeltakarítás. Pedig Budapest talán az első helyet foglalja el valamennyi kontinentális város között, ami téli idő idején a forgalmi utak köztisztaságát illeti. Nemrégén külföldön járt a főváros két szakértő tanácsnoka s hazatérve elmondották, hogy Berlin, München, Drezda a háborúelőtti legtisztább európai városok korántsem fordítanak annyi gondot a hóeltakarításra, mint Budapest, Bécsben pedig *csaknem kizárólag az időjárás kénye-kedvére bízzák, hogy a leesett hó eltűnjék az utcákról.* Nekünk tehát igazán nincs miért panaszkodnunk a köztisztasági állapotaink hiányossága miatt.

Az *Új Budapest* munkatársa ma fölkereste Balló Alfrédet, a főváros köztisztasági hivatalának igazgatóját, aki kiváló szakértelemmel és nagy ambícióval irányítja a Budapest tisztántartását ellátó hatalmas szervezetet. Balló igazgató kérésünkre a következőkben ismertette a főváros általános köztisztasági helyzetét és a januári havazás folytán támadt érdekes statisztikai adatokat:

— A köztisztasági helyzet az utóbbi fél évben, sajnos, vajmi keveset javult. A *munkáshiány még egyre tart.* A békebeli 1300-as munkáslétszámot máig sem

tudtuk betölteni. Jelenleg 900 állandó köztisztasági alkalmazottunk van. Érdekes jelenség, hogy az *egyéni munkateljesítmény nagyon megjavult, az általános fejyelem csaknem teljesen helyreállt.* Nagy szerepe van ebben a fölemelt munkabérnek, amely embe-reinknek *tisztességes megélhetést biztosít.* A házi-szemét megszűnt jövedelmi forrás lenni, minősége napról-napra rosszabbodik, csak mennyiségben növekszik. A téli évszakban, amikor a silány magyar szemmel fűtenek városzerte, amely rengeteg hamut és salakot ad, a *Pest-Szent-Lőrinczen lévő szemétválogató üzemét beszüntettük.* A kikerülő szemetet, *mint végtelenségig értéktelent,* a vagonokból egyenesen a szeméthyegyre dobják. A főváros ily módon tekintélyes haszontól esik el.

— *Az utcai szemét ma is jól jövedelmez.* A valódi szeméthez hozzáöntik a csatornákból kikerülő fekáliát s így állítják elő a *komposzt-trágyát,* amelyet főként a homoki szőlősgazdák keresnek. A háború előtt egy vagon ilyen trágya *15 koronába került, ma 1600 korona az ára.* A kereslet így is akkora, hogy nem tudunk eleget gyártani. Az idén a *szemétkoksz-eladás is megszűnt,* pedig még közel *10.000 vagonra való van a szemételepen.* A közönség egyáltalán nem veszi a Csérei-kokszot, amely pedig garantált *5400 kalóriás,* hanem inkább a salótarjáni szemet, amely *4000 kalórián alul van s az ára magasabb a kokszénál.* A főváros a szemétkokszot használja valamennyi üzemében, házában, így a központi városházán és a margitszigeti szállodákban is.

— A havazás január eleje óta rengeteg munkát adott a köztisztasági hivatalnak. A múlt hónapban a *Meteorológiai intézet jelentése szerint 17 centiméteres magas hó esett a fővárosban,* de helyenként *24 centiméteres is volt a hó magassága.* Budapest a kocsit-terület *5,230.900 kvadrátméter.* Könnyű kiszámítani, hogy az adott magasság mellett az *eltakarított hómennyiség közel 890.000 köbméter volt.* Ez pontosan megfelel *60.000 tiztonnás* vasuti kocsirako-

manynak, vagyis *600.000 tonnáknak.* Ha ezeket a vagonokat sorba állítanánk, a *vonat hossza 415 kilométer lenne.* Budapesttól Bruckon át Bécsig *270 kilométer hosszú az ut,* vagyis a *hóvonat másfélszer olyan hosszú volna, mint a Budapest—bécsi vasut-vonal.* Ennyi vagonnak a vontatásához legalább *1200 mozdony kellene,* ami egyedül *90 kilométernyi hosszúságot ad.* A köztisztasági hivatal *12 nappali és 9 éjjeli munkaturnusban, tehát összesen 189 óra alatt takarította el ezt a rengeteg hómennyiséget.* Egy nappali és éjjeli turnusban átlag *1820 munkás dolgozik.* A legtöbb munkásunk január 17-án volt, ekkor *éjjel 1308 ember, nappal 1634 ember, összesen 2942 ember dolgozott a hóeltakarításán.* Az egész hónapban *54 hóeke volt üzemben.* Egy munkás egy munkaturnus, vagyis *9 óra alatt a hóeke segítségével 42 köbméter havat takarított el.* Ez csak úgy volt lehetséges, hogy a hónap vége felé olvadás állott be s a hó mennyiségileg összeesett. A havat kizárólag kézitálicskákon fuvarozták. A hótömeg *60%-a a csatornahálózat fögyűjtőibe került, 10%-ot a Dunaparton lévő hólerakodó helyekre vittek.* A többi a *fővárosi kertészet kérésére az utcai ják tövébe rakták,* ami nagy hasznára van az ültetvényeknek.

— Külön lapra tartoznak a *rendkívüli munkások.* Januárban összesen *9959 rendkívüli munkásnap szám volt.* Ezeknek a bére *1.134.580 koronát tett ki.* A rendszeres személyzet többletbére *562.628 korona volt,* a hó-ékeké *373.000 koronába kerültek,* s így a hó eltakarítása januárban *2.070.208 koronával terhelte meg a főváros budgetjét.*

— Feltűnő volt, hogy *nappali munkára kevesebben jelentkeztek, mint éjszakára.* A nappaliak csaknem valamennyien a munkásosztályhoz tartoztak, az *éjjeli munkások között nagy szálatékban voltak képviselve az intellektuálisok.* Ezek az ugynevezett szemérmes szegények voltak, akik csak a sötétben dolgoztak s *gyakran álmukat vették föl.* Mi a fölvételemnem kérdezzük a jelentkezőt, kiesoda, micsoda. Alkalmat adunk mindenkinek, hogy kereshessen. Az uri hó-munkás, megfigyelésem szerint, *gyorsabban dolgozik,* persze hamar kifárad, pihen és újra kezd a sóprést vagy a lapátolást. A második, harmadik napon azonban már tisztában van a tempóval. A kifizetésnél csalhatatlanul fölismerjük az uri hó-munká-

sokat. Amikor kezüket nyújtják a jól megérdemelt pénzért, *előtűnnek a véres, feltört tenyerek.* Tudomásom szerint *öt orosz vezérkari tiszt, köztük egy öreg ezredes, Óbudán egy nyugdíjas törvényszéki bíró, a felesége és 20 éves leánya, sok tanárjelölt és magántisztviselő több éjszakán át dolgozott a hómunkások között.* Érdekes jelenség, hogy az ezekkel együtt dolgozó rendes munkások *nem gunyolják vagy csipkedik az uri hólapátolókat,* hanem ellenkezőleg *támogatják és segítik őket.* Tudok egy esetet, amely följegyzésre érdemes. Egy intelligens uriaszszony, aki szorgalmasan tolt a hóval telt talicskát, észrevette, hogy levált a cipője talpa. Egy mellette dolgozó munkásasszony erre szó nélkül *levetette a maga erős bakancs-cipőjét, odaadta az urinőnek, ő pedig rongyokkal kötözte be a lábait s így dolgozott egész éjszaka.*

— A minap egy intelligens hómunkás hálálkodva jött hozzám s elmondotta, hogy rendkívüli szerencsére érte. Az Andrássy-uton dolgozott s egy újságíró megtudta, hogy valamikor bankban volt alkalmazva. Neve az újságba került s egy *gyáros ennek alapján mint könyvelőt szerződtette havi 5000 korona fizetéssel.*

— A hóeltakarítás munkáját nagyon megnehezíti az a körülmény, hogy *este takarékosági szemponióból elzárják a vizet s így a csatornáknak sincs elég folyadék,* ami levigye a havat. Így kénytelenek vagyunk nappal talicskáztatni, ami a forgalom miatt persze lassabban megy, mint éjszaka. Az 1922. évi budgetben különben *85 millió koronát irányoztak elő köztisztasági célokra,* a tavalyi 70 millió helyett.